

HOLANDSKI OFICIRI PRISJEĆAJU SE HAOSA U SREBRENICI

Author: IWPR
ICTY

Na suđenju „srebreničkoj sedmorki“ izneseni su novi dokazi o događajima koji su pratili pad te enklave UN-a prije 11 godina.

Dvojica bivših pripadnika holandskih mirovnih trupa Ujedinjenih nacija svjedočila su ove sedmice na suđenju sedmorici visokih vojnih i političkih zvaničnika bosanskih Srba o događajima vezanim za zauzimanje Srebrenice od strane Vojske Republike Srpske (VRS) 11. jula 1995.

Oficiri su pripadali mirovnoj misiji UN-a, a u Bosni su se zatekli 1995., u vrijeme kada su zaštićenu zonu UN-a zauzele srpske snage, nakon čega je oko 8,000 muškaraca i dječaka bilo pogubljeno, a približno 30,000 žena i djece prisilno deportirano.

Među sedmoricom optuženika su bivši oficiri VRS-a – Vujadin Popović, Ljubiša Beara, Drago Nikolić, Radivoje Miletić, Milan Gvero, Vinko Pandurević – kao i bivši policijski oficir Ljubomir Borovčanin; svi oni se terete za ratne zločine koji su na području Srebrenice počinjeni u ljeto 1995.

Popović, Beara, Nikolić, Pandurević i Borovčanin terete se i za učešće u zajedničkom zločinačkom poduhvatu, u sklopu kojeg je – zajedno sa vojnim komandantom bosanskih Srba, Ratkom Mladićem, i ostalima – izvršeno „ubistvo vojno sposobnih Bošnjaka“ iz Srebrenice.

U optužnici se navodi: „Tokom 11. i 12. jula 1995. srebreničku enklavu zauzele su jedinice VRS-a i MUP-a [Ministarstvo unutrašnjih poslova], a potom je sproveden plan uklanjanja bošnjačkog stanovništva iz Srebrenice, kao i plan ubijanja svih vojno sposobnih muškaraca.“

Nakon što su Srbi 11. jula zauzeli enklavu, oko 25,000 izbjeglih civila potražilo je utočište u bazi UN-a u selu Potočari (nadomak Srebrenice). Sutradan su snage bosanskih Srba započele prisilnu deportaciju bošnjačkih izbeglica iz baze.

Pol Grenevegen (Paul Groenewegen), bivši holandski vojni oficir koji je u vrijeme na koje se odnosi optužnica bio u sastavu zaštitnih snaga UN-a (UNPROFOR), opisao je ove sedmice na sudu kako su se mase „iscrpljenih i prestrašenih“ civila 11. jula slile u bazu u Potočarima.

„Čuo sam da je jedan čovjek u bazi UN-a izvršio samoubistvo, i da je jedna trudnica umrla“, rekao je Grenevegen sudu, dodajući da tim događajima nije lično prisustvovao.

A sutradan, 12. jula, vojnici UNPROFOR-a pokušali su formirati „živi štit“ kako bi Bošnjake zadržali na sigurnoj udaljenosti od vojnika bosanskih Srba.

Vojnici su – po riječima svedoka – bili vrlo agresivni, urlali su i psovali prestrašene bošnjačke civile, od kojih su mnogi bili uplakani i rastrojani.

On je opisao kaos koji je nastao kada su se izbjeglice probile kroz „živi štit“ trupa UN-a i ukrcale u autobuse

koji su ih čekali, dok su ostale u vozila silom ukrcali vojnici VRS-a, nakon čega su ih i odvezli.

Grenevegen je ove sedmice rekao sudijama da je 12. i 13. jula video kako vojnici bosanskih Srba prisilno odvajaju oko 400 Bošnjaka od njihovih porodica i potom ih odvoze u objekat koji je nazivan Bijelom kućom.

Presudom koja je 2004. izrečena komandantu bosanskih Srba, Radislavu Krstiću, utvrđeno je da su „muškarci i dječaci u Potočarima bili odvojeni od žena, djece i staraca, te odvedeni u Bijelu kuću na ispitivanje, kao i da su bili prisiljeni da svoju pokretnu imovinu, uključujući novčanike i lična dokumenta, ostave na prije ulaska u zgradu na velikoj gomili ispred nje“.

U nastavku Krstićeve presude kaže se kako je „sudsko vijeće saslušalo dokaze o tome da su neki od muškaraca pritvorenih u Bijeloj kući ubijani i mučeni s vremena na vrijeme“, te da su „svi Bošnjaci koji su odvojeni držani u veoma lošim uslovima“.

Na suđenju bivšim oficirima bosanskih Srba, Vidoju Blagojeviću i Draganu Jokiću, utvrđeno je da su iz Bijele kuće bošnjački muškarci i dječaci autobusima odvoženi na brojna gubilišta.

Opisujući događaje kojima je bio svjedok, Grenevegen je rekao: „Vidio sam jednog čovjeka na putu – zarobila su ga četvorica pripadnika vojske bosanskih Srba. Kasnije istog dana, stajao je u stražnjem dvorištu Bijele kuće, a jedan od tih vojnika ubio ga je pucajući mu u glavu.“

Nakon Grenevegenovog iskaza svjedočio je i Elko Koster (Eelco Koster) – oficir Holandskog bataljona koji je, u vrijeme boravka u logoru u Potočarima tokom 1995., bio zadužen za logistiku.

Koster je sudijama ispričao kako se preko 4,000 izbjeglica sklonilo u bazu UNPROFOR-a u Potočarima, dok ih je još preko 15,000 ostalo napolju nakon što su snage bosanskih Srba počele opsadu, i na kraju uspostavile kontrolu nad Srebrenicom.

Koster je opisao i svoj razgovor s Mladićem, koji je – po njegovim riječima – u bazu UN-a stigao 12. jula.

„Pitao sam ga [Mladića] šta planira uraditi u Srebrenici, ali me je on naprosto ignorirao. Kasnije mi je rekao da može učiniti šta god hoće, te da će izbjeglice prebaciti na drugu lokaciju“, rekao je Koster.

I Grenevegen i Koster su 2003. već svjedočili na suđenju Blagojeviću i Jokiću.

Blagojevića je Tribunal u januaru 2005. zbog umiješanosti u genocid osudio na 18 godina zatvora, dok je Jokiću zbog zločina protiv čovječnosti izrečena kazna u trajanju od 9 godina.

Suđenje se nastavlja iduće sedmice.

Aleksandar Roknić je izvještač IWPR-a iz Haga.

Focus: Medunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/holandski-oficiri-prisjecaju-se-haosa-u>